

begrænset Billedstof at give en paa een Gang læselig og haandbogsmæssig Oversigt over det sidste Aarhundredes kommunale Foranstaltninger er imidlertid løst fremragende godt, og der er ikke Tvivl om, at Værket vil blive staaende som et af de virkelig betydningsfulde Kildeskrifter vedrørende København.

Man har al Aarsag til at betegne Fremkomsten af „København 1840—1940“ som en Begivenhed indenfor den topografisk-geografiske Litteratur, og man maa lykønske saavel Københavns Borgerrepræsentation som Værkets Forfattere til Gennemførelsen af det store Arbejde, der bedre end mange Mindesten danner et Monument over den vældige Udvikling og Vækst, som har skabt Storstaden København.

Niels Nielsen.

Poul Niclasen: Færøerne i Tidens Strøm. Med 12 vignetter af Ingolf Jacobsen, 1 kort og 1 fotografi. 128 sider. 15 × 21 cm. Hertz' forlag. København 1940. Pris 3,50.

I en noget tung stil følger Færøernes landstingsmand Poul Niclasen hermed en iøvrigt tiltalende bog til vor i forvejen ret sparsomme litteratur om vore fjerne taageøer. Sprogets tørre form oplyses dog af lange, meget malende citater, der især i sidste halvdel af bogen jævnlig indflettes i teksten.

Bogen er udgivet i anledning af kongens 70-aars fødselsdag og indledes derfor med en hyldest til kongen (s. 7—10). Som en konsekvens af den øjeblikkelige adskillelse mellem Færøerne og det øvrige Danmark følger dernæst en hilsen til Færøernes lagting, en af de ældste parlamentariske forsamlinger i Europa (s. 11—16). I andre afsnit skildres kongeparrets 4 besøg og kongens fødselsdag paa Færøerne.

Iøvrigt er hovedvægten lagt paa skildringen af erhvervslivet og befolkningens daglige færden. Deri ligner bogen Jørgen-Frantz Jacobsens: *Færøerne, Natur og Folk* (1936), af hvilken den dog overgaas ikke mindst i sproglig og illustrationsmæssig henseende.

En række værdifulde skildringer af livet til søs paa fiskekutter og skonnert eller i aaben baad og fra de farefulde erhverv i fjeldene, i det væsentlige citeret fra trykte og utrykte kilder, kommer næsten paa højde med Jørgen Falk-Rønne: *Færøerne* (1900), og virker vel især stærkt paa den, der personlig kender lidt til øernes og det omgivende havs barske natur. Det gælder saaledes en gripende skildring af en færøsk havfisker fra hans første ungdoms-aar til alderdommens dage, da „han kunde have Lyst til at blive hjemme, men der er flere af hans Paarørende, saaledes de to Døtre, der begge har mistet Mændene paa Havet, der trænger til en

Haandsrækning“ Dertil kommer, at han af en uimodstaaelig magt hvert foraar drages mod det store hav, hvor døden saa mange gange har haft bud efter ham; der er vel ingen samfund paa jorden, der rammes saa haardt som Færøerne i kampen mod havet. Det gælder ogsaa skildringen af 4 unge menneskers fuglefangst, hvor de to omkommer ved et fjeldskred, som nær havde taget alle 4, men hvor de to overlevende efter en mirakuløs redning under haarde strabadser paany udsætter sig for den største livsfare for at bjerge kammeraternes lig, eller beretninger om rystende tragedier fra udøerne.

Der ligger absolut ingen overdrivelse i at benævne kapitlerne „Trange Livsvilkaar“ eller „Med Livet som Indsats“; det er en sandfærdig skildring af færøernes lod. De haarde betingelser præger sig i befolkningens djærvhed, livlighed og besindige sikkerhed, samtidig med, at de opelsker et sammenhold og en fordragelighed, som er nødvendig blandt dem, der skal bo i samme lukaf maaned efter maaned, og hvor man har eksempler paa, at selv helt blinde har maattet tage deres tårn med aar efter aar. Og er det ikke samme forhold, der bevirker, at Færø-beskrivelser saa tit er isprængt anekdoter, at man næsten savner dem i strengt saglige beskrivelser af natur og livsvilkaar?

Blandt de nye oplysninger, som man ikke finder i andre bøger, skal nævnes Grønlands-overenskomsten af januar 1939, dannelsen af andelsselskabet „Grønland“ og den deraf følgende færøske „kolonisering“ i Tovkussak, Ravns Storø og Færingehavn og erhvervsmulighederne og -betingelserne der. En deltager sammenligner — tildels med rette — den første tur hertil med en landnamsfærd.

Flere af bogens afsnit giver noget nyt baade for geografer, der kun har teoretisk kendskab til vort nordligste amt, og for dem, der har opholdt sig kortere eller længere tid deroppe.

Er der end fra geografisk side et og andet at kritisere ved fremstillingen, bør denne kritik ikke komme for stærkt til orde i betragtning af de fejl og mangler, der gennemgaaende klæber ved vore lærebøgers fremstilling af Færøernes geografi.

Aa. H. Kampp.

Jørgen Moe: Textil-Raastoffer. Udgivet af Instituttet for Historie og Samfundsökonomi, i Kommission hos Gyldendal. 17 × 25 cm. 120 sider. Pris 2,00. København 1941.

Et interessant og højst aktuelt emne er her taget op til grundig historisk og økonomisk belysning. Bogen er holdt i den objektive og nøgterne form, der kendetegner alle instituttets publikationer.